

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director: C. G. DISSESCU

Prim-Redactor: SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Dim. G. Maxim. — *Regimul legal al jocurilor de noroc în cercuri și cluburi.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S. I.* — Lucru judecat. — Hotărâre penală. — Proces civil purtat între alte părți. — Baza acțiunii publice. (Niculae Petrescu cu Vasile Penculescu).

Curtea de Apel Iași S. I. — Responsabilitate civilă. — Culpă delictuală. — Prejudiciu. — Lucruri ce sunt sub paza noastră. (Const. N. Vasiliu cu Alexandru Rotaru și alta).

Trib. Ilfov, s. I com. — Contestație. — Cerere de declarare în stare de faliment. — Titlu executoriu. — Citație. — Societate comercială. — Solidaritate.

(Soc. Jean Isaia și Goldstein cu Banca Sindicatului Agricol).

Jurisprudența Străină.

Bibliografie.

REGIMUL LEGAL AL JOCURILOR DE NOROC IN CLUBURI ȘI CERCURI¹⁾

A) *Dispozițiunile legale privitoare la casele de joc de noroc în vechiul nostru drept și în perioadele următoare.*

SUMAR. — *Vechiul nostru codice penal din 1864.* — *Legea din 1900 privitoare la cărțile de joc.* — *Legea și regul. excepționale din 1916.* — *Teoria Trib. Dolj asupra art. 450 cod. penal.* — *Părerile d-lor: decan Stoenescu, I. Gr. Periefeanu și Disescu.* — *Combaterea lor.* — *Jocurile de noroc după legea controlului străinilor din 1915.*

5°) Dispozițiunea articolului 450 din codicele penal actual are tradiție legislativă în această materie, întrucât și vechii legiuitori au privit totdeauna jocul de noroc ca imoral și păgubitor.

Încă în 1902 am urmărit dispozițiunile înțelepte ale vechilor legi din Moldova și Valachia privitoare la jocurile de noroc²⁾. Alexandresco, în vestitul său Comentar al codicelui civil, are un studiu complet, care a fost sistematizat de d. Stoenescu, distinsul avocat din Craiova³⁾.

Vom împărți, ca și d-sa, expunerea măsurilor legislative din țară în patru perioade: 1°) Vechiul nostru drept, 2°) Codicele penal din 1864, 3°) Legile din 1900 și 4°) Legile excepționale din 1916.

1) Vezi „Dreptul” No. 19—20 din 5 Iunie curent.

2) Vezi sentința Trib. Covurlui, secția I-a din 1902, supra nota 3.

3) Alexandresco, op. cit. pag. 79 și urm. Nota d-lui avocat D. Stoenescu, decanul Baroului din Craiova, la sentința Trib. Dolj. „Pandectele române”, 1923, II, pag. 59.

1°). *Vechiul nostru drept.*

6°). În Moldova, prin Ofisul domnesc din August 1828, era oprit în totul jocul cărților prin toate casele, fiind interzis chiar supușilor străini aflători în țară.

În Manualul administrativ al Moldovei, se găsește, în privința jocului de noroc, dispoziții importante, culese de regretatul Alexandresco, pe care, după cum spune dânsul, generația actuală nu le cunoaște¹⁾.

a) La 22 Iulie 1828, Graful Palin comunică divanurilor adhoc ale Moldovei și Valachiei măsurile poruncite pentru oprirea jocurilor de cărți:

Să se facă cunoscut tuturor în deobște, că jocul cărților este oprit nu numai la tractiruri, dar și prin toate casele.

Să se facă cunoscut că poliția orașenească are porunca mea ca în orice loc, de orice stare vor fi, să confiște banii ce va afla în locul acela, iar pe gazda ce a primit la sine jocul cărților, să se ia sub paza cetățenească, cercetând împrejurările.

b) Porunca de mai sus a fost reamintită și întărită de Generalul Kiseleff la 28 Ianuarie 1830²⁾:

Cu hotărâre ca țiiitorii tractirurilor unde urmează asemenea joc de cărți, acei străini vor fi surghiuniți peste graniță, iar pământeni nu numai că vor fi surghiuniți din oraș prin poliție, dar încă vor fi supuși asprei pedepse.

c) Întrucât aceste porunci n’au avut efecte, în privința jocurilor de cărți desbrăcătoare, cum le numește Kiseleff, generalul Mircovici, la 8 Iunie 1832, dă ordine cum să se despăgubească Statul de banii pe cari un casier i-a jucat în cărți și i-a pierdut.

d) La 8 Iulie 1832, departamentul din lăuntru a trimis o circulară, către ispravnici, spre obștească știință, că jocul de cărți *desbrăcător* precum *bancul*, *ghior-dunul*, *otusbirul*, *albițfeiu* și în sfârșit orice fel de joc desbrăcător cu sume grele, să nu se mai întrebuinteze, totdeauna adăogând prin publicații o așa îngrozitoare măsură ca, dacă cineva, de orice stare ar fi, ar îndrăzni a călca o poruncă ce este spre oprirea

1) Alexandresco, op. și loc. cit.

2) Pentru marele foloase aduse țării Generalul Kiseleff a obținut indigenatul. Analele parlamentare, 1840, pag. 362 și 363.

unei neîncuviințări, ce aduce pagubă mare și până la cădere de familii, s'a hotărît ca descoperitorul să ia în folosul său suma banilor cu cari acei ce se vor afla jucând.

e) La 25 Iunie 1845, Sfatul țării văzând că la jocul de cărți Casierii pierd banii fiscului, și considerând acest joc ca o uneltire aducătoare de isprăvi nepriincioase societății, a publicat o anafora prin care se dispune ca sumele de bani ai fiscului să se împlinească de la fețele care au jucat cu dânsul; și, pe lângă aceasta spre a se pune o curmare la dese sfitarisări de bani ai visteriei, Sfatul a socotit necesar ca să se pregătească un proiect spre a se legiui și osânda de degradație la fețele cu ranguri ce ar urma de acum înainte asemenea sfitarisiri și nu ar fi în stare a întoarce din averea lor suma sfitarisită, iar cele fără ranguri să fie judecate după codul criminal și supuse unei aspre pedepse în potrivire cu osânda degradației.

f) În 1850, cu ocazia așezământului polițienesc s'a dat în nemijlocita privighere a poliției casele de joc (art. 11 § c și art. 111, pag. 305 și 319 din Manualul administrativ).

2°). Codicele penal de la 1864.

7°) Jocurile de noroc și mai cu samă jocul de cărți s'a răspândit încontinuu, cu toate măsurile luate de vechiul legiuitor.

La 1 Mai 1865 a intrat în vigoare Codicele penal, care, în Cartea a doua, cuprinde următoarele două articole :

Art. 349 „Acei cari fac meseria din jocurile de noroc se vor pedepsi cu o amendă de la 100 până la 4000 lei“.

Art. 350. „Acei cari vor ține casă de jocuri de noroc, primind obștește pe jucători sau după recomandățiune, precum și acei cari, fără autorizațiunea legii, vor fi deschis o loterie publică se vor pedepsi la închisoare până la șase luni și cu amendă de 100 până la 4000 lei“.

„Către aceste se vor lua pe seama stabilimentelor publice de binefacere toți banii sau biletele de bancă, sau alte valori, ori lucrurile cari vor fi expuse la jocuri, sau la loterii, precum și toate uneltele ce vor fi servit la aceasta“.

În Cartea III-a a Codicelui se stabilesc contravențiuni :

Art. 389. „Se vor pedepsi cu amendă de la 10 până la 15 lei :

§ 6. Cei ce vor așeza pe strade, pe drumuri, în piețe sau bălciuri, jocuri de loterii sau orice alt joc de noroc.

Art. 391. „Se vor confisca : Mesele, instrumentele și gătrele de jocuri, sau de loterii așezate pe strade, pe drumuri și în locuri publice, precum și banii ori lucruri de loterie, propuse jucătorilor“.

Astfel, cu toată rigoarea Codicelui penal, după cum spune d. Stoenesco, jocul de cărți s'a întins și a trecut de la orașe la sate, așa că astăzi este clasat printre plăgile sociale ¹⁾.

3°) Legea monopolului cărților de joc din 1900.

8°) În cluburi și cercuri de tot felul, jocurile de noroc au luat mare avânt. La 31 Martie 1900, prin legea „Monopolului cărților de joc s'a recunoscut cluburilor o existență de fapt, cu dreptul de a și procura cărțile de joc de la Regia Statului“.

Art. 1 : „În cercuri, cluburi, casinouri, societăți, nu se vor întrebuița de la 1 April 1909, de cât cărți de joc investite cu un timbru special, indicând destinația lor“.

Art. 2. „Aceste cărți nu se vor putea da, în afară de localul clubului, pentru nici un fel de întrebuițare“.

În vedere că această lege era imperfectă, întrucât nu prevedea în mod formal stabilitatea cluburilor închise și modul lor de funcționare, parquetele tribunalelor continuau a face descinderi chiar în cluburile organizate, cu statute comunicate administrației, și trimiteau în judecată penală pe conducători, dar tribunalele îi aquitau. În 1901, s'a dat în judecată conducătorii „Cercului comercial“ din Galați pentru faptul că țin casă de joc de noroc, imputându-li se că de vreme ce acest local, deși închis și accesibil străinilor numai cu învoirea Comitetului, totuși, fiind frecventat : „nu numai de lume bună, de condițiune socială mai sus ci și de condiție josnică, conducătorii lui, au săvârșit faptul prescris de art. 350 din codicele penal. Tribunalul constatând că cercul este închis, și accesibil străinilor numai cu învoirea Comitetului, că jocurile de noroc au loc fără speculațiuni sau câștiguri neonestе din partea administrațiunei, a aquitat ¹⁾.

4°) Legea măsurilor excepționale.

9°) Legea măsurilor excepționale din 24 Decembrie 1914, cu modificările ei ulterioare din 5 Aprilie 1916, cuprinde următoarea dispoziție :

Art. 23 lit. f, al. 4 : „Pentru jocurile în care hazardul are principalul rol, care se joacă în cazinouri, cluburi, cercuri și în toate localurile publice, se va percepe pentru sporirea fondului de ajutor, o taxă de 20% asupra produsului brut al jocurilor“.

Al. 7 : „Determinarea condițiilor de aplicațiune a modalității controlului, constatării și perceperei acestor taxe se va face printr'un regulament, care se va întocmi de către ministerul de interne ²⁾“.

În regulament, în aplicarea legii, prevede : ³⁾

Art. 1. „Cluburile, cercurile și toate localurile publice sub orice numire ar fi, în care se țin jocuri la noroc, hazardul având principalul rol, vor plăti o taxă de 20% asupra produsului brut al acestor jocuri. Aceste taxe se vor încasa de ministerul de finanțe în acelaș fel ca și celelalte venituri ale casei de sprijin „Familia Luptătorilor“.

1) Vezi, supra, nota 3.

2) Colecția de legi C. Hamangiu, VIII, pag. 961.

3) Colecția de legi și regulamente ale Ministerului Justiției, 1918, pag. 76, în care este publicat în întregime : „Regulamentul pentru controlul și perceperea taxei de 20% asupra produsului brut al jocurilor de noroc“. Monit. of. No. 73 din 1916.

1) Nota citată la No. 3 a d-lui Stoenesco.

Art. 2. „Sunt considerate în prezent ca jocuri la noroc : *Baccara cu două Tablouri, Baccara chemin de fer, Chouette d'écarté, Bancă d'écarté.* Orice jocuri s'ar mai înființa afară de aceste, în care norocul ar avea principalul rol asupra calculelor și combinațiilor de inteligență, vor intra în prevederile acestui regulament“.

Capitolele următoare ale zisei legi se ocupă cu modul de percepere a taxelor la cluburi și cercuri, după cum sunt sau nu persoane morale. Pe când pentru cele recunoscute ca persoane juridice taxele se aquită după încasările arătate în bilanț la finele anului, pentru celelalte încasările se fac lunar. Verificarea operațiilor de încasare se face de delegatul ministerului de finanțe.

Se face deosebire între cele două feluri de cluburi, sub raportul sancțiunei în caz de nereguli grave, în ce privește încasările. Numai pentru cluburile nerecunoscute ca persoane juridice se prevede prin art. 15 închiderea localurilor și darea în judecată a vinovaților, dacă se descopăr atari neregule.

Este apoi de notat art. 16 din zisul regulament care prevede : „Cluburile, cercurile și toate localurile publice sub orice denumire ar fi, care nu sunt recunoscute ca persoane juridice, și în care se joacă jocuri la noroc, sunt datoare ca în termen de 10 zile dela data decretării prezentului regulament, să înainteze ministerului de finanțe un avis, în dublu exemplar, cu arătare de sediul clubului, numele și pronumele, profesia și domiciliul persoanelor care formează comitetul de administrație, și să înființeze registrul de contabilitate și registrul cu tichete prevăzut la art. 4. Nerespectarea acestei obligațiuni atrage după sine închiderea localului“.

50) *Părerile d-lor Stoenescu, Periețianu, Disescu și Friedman. — Combaterea lor.*

10°) Din examinarea dispozițiilor legii și a regulamentului din 1916 și chiar din titulatura acestui din urmă : „pentru controlul și perceperea taxei de 20% asupra produsului brut al jocurilor la noroc“ se vede clar că legiuitorul a căutat să stabilească măsurile fiscale ce a găsit cu cale să le ia, pentru a spori veniturile statului.

Art. 16 din regulament cuprinde o măsura transitorie privitoare la îndatorirea conducătorilor cluburilor ce nu sunt persoane juridice de a se pune în curent cu măsurile de contabilitate fiscale luate, și alta privitoare la sancțiunea prescrisă contra conducătorilor cari se abat de la aceste prescripțiuni. Zisa sancțiune are de scop de a înlătura fraudele ce s'ar putea face prin încasări la jocuri netrecute în registre și deci a preveni frustrarea fiscoșului, care de la data regulamentului devine copărtaș din beneficii.

Nu se poate deci susține că zisul regulament a abrogat dispozițiunea articolului 350 din codicele penal, care prevede pedepse corecționale contra celor ce țin case de joc la noroc în disprețul măsurilor cârmuite de legiuitor și jurisprudență. Intențiunea legiuitorului fiscal cât și a autorului regulamentului s'a referit nu-

mai la măsurile fiscale, fără să atingă legea penală.

Socotim deci neîntemeiată părerea distinsului nostru coleg, d. Stoenescu, care deduce abrogarea articolului 350 din codicele penal din faptul că : „regulamentul în chestiune prevede pentru localuri în care se joacă astfel de jocuri la noroc o dare statului, ținere de registre, cu sancțiune de închiderea localului, că astfel în loc de pedeapsa prescrisă de art. 350 cod. penal s'a introdus prin regulament o pedeapsă nouă : închiderea localului. Deci, sub sancțiunea codicelui penal nu va mai cădea nici un fel de joc de noroc“¹⁾.

În primul loc, măsura luată de un regulament nu poate desființa o dispozițiune clară a unei legi de drept comun, și apoi este vădit că nici legea nici acest regulament n'au avut scopul de a opri sau a menține cluburile în care se joacă atare jocuri. Dovadă titulatura regulamentului, menționată mai sus, și faptul că atât textele regulamentului cât și a legii respective au formula identică : „Cluburile în care se țin jocuri vor plăti...“ Astfel, reiese lămurit că s'a menținut starea de fapt existentă, rămânând în ființă sancțiunea codicelui penal, care n'a fost abrogată printr'un text, ca să se poată susține o atare abrogare.

Tot atât de neîntemeiată ne pare hotărârea tribunalului Dolj din 1921, prin care se susține că : „legiuitorul, prin introducerea taxelor fiscale menționate, prin legea măsurilor excepționale, n'a putut avea de cât o singură intenție, aceea de a schimba dispozițiile codului penal în ceia ce privește jocurile de noroc.“ „Altfel, ar fi cu totul straniu, și contrar oricărei morale adaugă sentința, că statul prin organele sale, pe deoparte să autorize funcționarea unor localuri publice anume create pentru asemenea jocuri, luând și el parte la beneficiile rezultate, iar pe de altă parte să urmărească și să pedepsească pe cei ce țin asemenea localuri, considerând ca contrare legii fapte anume și în prealabil autorizate de dânsul. Că, deci, față de dispozițiunile legii excepționale, jocurile de noroc urmează a se considera ca permise nu numai în cercuri închise, dar chiar în cluburi și cercuri, localuri publice accesibile oricărei persoane.“²⁾

Din examinarea dispoziției legii din 1916 se vede însă că legiuitorul special, departe de a se gândi la organizarea jocurilor în localuri, a avut singura intențiune de a pune la contribuție pe jucători în interesul sporirii ajutorului pentru familiile luptătorilor, cari urmau să-și expună viața în apropiatul război. Această lege n'are nici o dispoziție penală, ci numai regulamentul ; și acest din urmă prescrie în realitate sancțiuni contra acelor cari eludează dispozițiile regulamentului în ce privește contabilitatea, adică stabilirea exactă prin registre a sumelor încasate. Din acest punct de vedere am arătat că nu suntem de acord cu d. Stoenescu, care socotește că zisa lege a abrogat dispozițiile codicelui penal, sau că indirect ea tolerează infracți-

1) Vezi supra, nota 3, articolul d-lui Stoenescu.

2) Sentința Trib. Dolj, II, din 24 Mart. 1921, „Pandectele române“ II, 1923, pag. 59.

unile la zisul codice. ¹⁾ Am spus și reînnoim părerea că legea excepțională prescrie taxe la jocurile de noroc ce sunt permise în cluburi, în marginele codicelui penal.

Intr'un cuvânt, legea fiscală din 1916 nu s'a ocupat de caracterul licit sau ilicit al faptului prescris de codicele penal; și nu vedem din ce anume împrejurări d. Periețianu, ocupându-se de această chestiune, găsește că această lege tinde să abroge legea penală în vigoare. ²⁾

Nu este de ajuns a se spune că, din complexul considerațiilor ce au prezidat la întocmirea legii, rezultă că ea s'a ocupat nu numai de fiscalitate ci și de caracterul ilicit al faptului. Trebuie a se lămuri care sunt aceste considerațiuni, și dacă căutăm a le pătrunde vedem că chiar din expunerea de motive a legii rezultă că legiuitorul a căutat de a veni în ajutorul trebuințelor statului, fără a se ocupa de caracterul penal al faptului.

În sistemul nostru reiese o armonie logică între ambele legi, și deci în acest mod se înlătură anomalia pe care o găsește d. Periețianu între ambele legi, când susține că — prin respectarea măsurilor represive din codicele penal legea fiscală nu 'și mai are rațiunea de a fi. — Legea penală 'și are aplicațiune acolo unde începe abuzul.

Măsurile fiscale se impun și au aplicațiune numai în casele de joc în care, potrivit respectării dispozițiilor represive ale codicelui penal, ele pot avea existență de fapt; căci, oricē s'ar zice, credem că nici d. Periețianu nu socoate că în cluburile și cercurile închise, se poate opri jocurile de noroc, când intrarea particularilor nu este admisă, și acesta chiar după aplicațiunea riguroasă a măsurilor penale.

Ca consecință a celor expuse, ajungem decila concluzia că nu împărtășim uici părerea d lui Disescu care declară prin articolul său: „că taxa prevăzută de lege este o măsură preventivă pentru a nu se comite delictul de joc și de ținere de case de joc.“ ³⁾

Legiuitorul din 1916 s'a referit la localurile închise, la acele în care jocul este permis, potrivit măsurilor administrative în vigoare, și deci pe conducătorii acestora i-a supus la taxe. N'a avut intenția de a opri sau de a ușura înființarea caselor de joc, pentru că nu era aceasta misiunea sa. Nici complicitatea statului cu casele de joc, așa precum se susține, nici prevenirea jocurilor de noroc n'au fost în vederea legiuitorului din 1916. Cu drept cuvânt d. Scânteie, adnotatorul legilor excepționale spune că: toate taxele introduse de legiuitor sunt pentru înființarea fondului de ajutor pentru mobilizați. Zisele taxe n'am nimic comun cu dispozițiile codicelui, așa precum socoate și d. Hugo Friedman, care aprobă în totul sentința menționată a tribunalului Dolj, susținând că: „de la 1916 articolul 350 din codicele penal este în întregime abrogat, prin legea măsurilor excepționale; și deci casele, chiar publice, de jocuri de noroc sunt permise.“ ⁴⁾

1) Nota d-lui Stoescu, la sus zisa sentință.

2) I. Gr. Periețianu, „Casele de joc de noroc“. Supunerea lor la taxe, „Curierul judiciar“ No 37/1916.

3) C. G. Disescu, „Jocurile de noroc“, Dreptul, No. 24 din 1916.

4) Nota d-lui Hugo Friedman, din „Pandectele române“, 1921—22, I, pag. 134.

6) Legea străinilor din 1915.

12) Nu trebuie să pierdem din vedere că „legea pentru controlul străinilor, controlul unora dintre stabilimentele publice și pentru înființarea unui biou al populației“ din 19 Martie 1915, cu modificările din 1921, cuprinde câteva dispozițiuni importante privitoare la jocurile de noroc, și care sunt următoarele:

Art. 29: „Hotelierii, hangii, persoanele care în mod obișnuit, dau cu chirii apartamente sau odăi mobilate cu luna, săptămâna sau cu ziua, precum și închirietorii de paturi, cari vor ține ori tolera, în mod obișnuit, jocuri de noroc, vor fi pedepsiți conform art 21 din lege.

Art. 30. „Cafegiii, ceinarii, cârciumarii și întreprinzătorii altor stabilimente asemănătoare din comunele urbane și rurale, cari vor fi dovediți că, în mod obișnuit, țin sau tolerează jocuri de noroc, înlesnesc prostituția ori găzduesc în timpul nopții indivizi fără nici un căpătâi, vor fi pedepsiți cu amendă dela 20 până la 100 lei și în caz de recidivă cu închiderea localului și ridicarea dreptului de a mai ține un asemenea stabiliment“.

Art. 32: „În contra deciziunilor de închidere pronunțate, în puterea acestei legi, de către autoritățile administrative, acei interesați au dreptul de apel la Tribunalul județului respectiv, în termeni de opt zile de la comunicarea deciziunii administrative“.

Art. 33: „Infrațiunile de sub acest capitol, supuse pedepselor prevăzute de art. 21, 26, 27, 28, 29 și 30 se vor judeca în prima instanță, de către judecătorul de ocol, iar în apel de către tribunalul județului respectiv, fără drept de opoziție și recurs în termenul și condițiile stabilite de art. 8“ ¹⁾.

Este de mirat că legiuitorul din 1916, deși s'a inspirat de dispoziția severă a articolului 350 din codicele penal, care prevede o pedeapsă de șase luni închisoare contra celor cari țin case de jocuri de noroc, primind obștește pe jucători, a îndulcit totuș pedeapsa pentru hotelieri, hangii, cafegii sau cârciumarii cari se dedau la asemenea fapte ilicite.

Este socotim o anomalie, pentru că nu putem explica altfel deosebirea ce se face de legiuitor în clasa pedepselor după categoria socială a delinquentului. Se pare că legiuitorul din 1915 n'a voit să țină seama de pedeapsa severă pe care o prevede codicele penal. Legea este propusă de Ministerul de interne.

Pentru a se înlătura asemenea situațiuni este de dorit ca departamentele, ce provoacă legi speciale, să se refere la codicele penal — legea comună de drept penal — ori când prescriu sancțiuni a unor fapte ilicite stabilite și reprimite de acest codice.

(Va urma).

Dimitrie G. Maxim

fost președinte la Curtea de Apel

1) „Legea pentru controlul străinilor“. Articolul 49 și 50 din regulamentul legii cuprind dispozițiuni identice (pag. 62). Art. 21 din lege la care se referă art. 29 prevede: la prima infracție 100 lei amendă; la a doua 200 lei amendă și închiderea localului pe 10 zile; iar la a treia închiderea definitivă a localului și pierderea drepturilor de a mai ține asemenea stabiliment.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 13 Ianuarie 1930

Președinția D-lui Em. Miculescu, președinte

Niculae Petrescu și Vasile Penciușescu

LUCRU JUDECAT. — HOTĂRĂRE PENALĂ. — PROCES CIVIL PURTAT ÎNTRE ALTE PĂRȚI. — DACĂ ESTE AUTORITATE DE LUCRU JUDECAT CÂND FAPTUL CARE A FĂCUT BAZA ACȚIUNEI PUBLICE FORMEAZĂ ȘI BAZA ACȚIUNEI CIVILE. — ART. 1201 C. CIVIL.

Hotărârea instanței penale constituie lucru judecat pentru instanțele civile, dacă faptul care a format baza acțiunii publice, formează și baza acțiunii civile, deși procesul civil este purtat între alte părți.

No. 28. — Respins recursul făcut de către Niculae Petrescu în contra sentinței Trib. Ilfov S. IV în proces cu Paraschiva și Vasile Penciușescu.

Curtea deliberând,

Asupra recursului de față,

Văzând motivele de casare astfel formulate :

- I. „Exces de putere și grosieră eroare de fapt“.
- II. „Violarea art. 1132 și 1295 al. II cod. civil“.
- III. „Omisiune esențială“.

Având în vedere sentința supusă recursului, din care rezultă că recurentul Nicolae Petrescu, întemeindu-se pe actul de vindere-cumpărare sub semnătură privată, transcris la Tribunalul Notariat Ilfov în urma cererii înreg. la No. 37404/921, prin care fratele său, def. Const. Petrescu, i-ar fi vândut un teren vecin cu al intimaților, a intentat contra acestora acțiune în revendicarea unei porțiuni de teren, situată între proprietățile lor.

Că atât judecătoria, cât și Tribunalul, această din urmă instanță prin sentința supusă prezentului recurs, i-au respins ca nefundată acțiunea ;

Că, pentru a hotări astfel, Tribunalul constată că actul pe care se întemeiază recurentul pentru a dovedi dreptul său de proprietate este act fals ; că acest fals a fost constatat prin sentința penală No. 2026/922 a Tribunalului Ilfov S. III-a prin care recurentul este condamnat, în baza art. 125 c. p. la 7 luni închisoare corecțională, condamnațiune care a fost confirmată de Curtea de Apel.

Că, motivează Tribunalul, întrucât actul de vânzare în discuțiune, deși transcris în registrele Tribunalului a fost dovedit ca fals, el este nul și fără valoare și nu poate face probă în justiție ca un titlu de proprietate.

Conciderând că, hotărârile penale condamnatorii, dintr'un motiv de ordine publică superior principiului autorității lucrului judecat din art. 1201 c. civ., se impun judecătorilor din civil, și ca atare hotărârea instanței penale constituie lucru judecat pentru instanțele civile, dacă faptul care a format baza acțiunii publice, formează și baza acțiunii civile, deși procesul civil este purtat între alte părți.

Că, în speță este stabilit, pe temeiul hotărârii penale necontestată, prin care recurentul a fost condamnat la 7 luni închisoare, că actul de vindere-cumpărare pe care dânsul s'a întemeiat în acțiunea introdusă contra intimatelor, este un act falș și vânzarea prevăzută în el nu a existat în realitate.

Că, această constatare având o influență deplină asupra acțiunii civile de față, instanța de fond a fost autorizată a decide că, deși hotărârea condamnatorie a intervenit în urma reclamațiunilor altor părți, constatarea falșului ce ea cuprinde ridică orice valoare legală actului în discuțiune și că deci acest act nu poate servi ca temei pentru acțiunea recurentului.

Că, dar pentru aceste considerațiuni motivele I și II sunt nefundate, iar omisiunea imputată instanței de fond prin motivul III nu este esențială întru cât odată ce titlul prezentat de recurent nu avea nici o valoare legală, această instanță a fost autorizată să nu se ocupe de chestiunea daunelor cominatorii cerute de dânsul.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I-a

Audiența de la 14 Octombrie 1929

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-președinte

Constantin N. Vasiliu cu Alexandru Rotaru și Elena Rotaru

CULPA DELICTUALĂ. — PREJUDICIU CAUZAT DE LUCRURILE CE SUNT SUB PAZA NOASTRĂ. — PREZUMȚIE DE CULPĂ. — ÎN CE CAZ POATE FI ÎNLĂTURATĂ. — ART. 1000 COD. CIVIL.

Dispozițiunile art. 1000 c. civil potrivit căroră suntem responsabili de prejudiciul cauzat de lucrurile ce sunt sub paza noastră, stabilesc o prezumție de culpă pentru acel în a cărui pază se află lucrul, și această culpă nu poate fi înlăturată de cât în cazul când gardianul lucrului stabilește un caz de forță majoră, sau culpa victimei accidentului.

No. 115. — Respins ca nefundat apelul făcut de Const. N ; Vasiliu în contra sentinței civile cu No. 380 din 25 Mai 1927 a Tribunalului Roman în proces cu Alexandru Rotaru și Elena Rotaru.

S'au ascultat D-nii avocați P. Sion pentru apelant și V. Alexandrescu pentru intimați.

Curtea,

Având în vedere apelul declarat de Constantin N. Vasiliu, proprietar cu domiciliul ales în București, Str. C. A. Roseti Nr. 34 în contra sentinței civile Nr. 389 din 25 Mai 1927 a Tribunalului Roman prin care este obligat să plătească lui Alex, Rotaru suma de 50.000 lei cu titlu de daune, 500 lei cheltueli de judecată și 900 lei onorar de avocat conform tarifului minimal ;

Având în vedere concluziunile părților, precum și actele aflate la dosarul cauzei ;

Având în vedere că, Alexandru Rotaru prin petițiunea diu 13 Februarie 1922 a intentat acțiune la

Tribunalul Roman în contra lui C. N. Vasiliu pentru motivul că fiica sa minoră Ileana Rotaru pe când lucra la mașina de treerat de pe Moșia Dulcești din neglijența prepușilor săi și-a fracturat piciorul și a rămas infirmă pe toată viața, și cere a fi obligat să-i plătească cu titlu de daune suma de 100.000 lei; că Tribunalul prin sentința apelată a admis în parte acțiunea după cum s'a arătat mai sus;

Având în vedere că din depunerile martorilor ascultați se constată că în cursul lunii Noembrie 1922, funcționa la moșia Dulcești, proprietatea lui C. N. Vasiliu, o mașină de treer; că în ziua de 3 Noembrie 1922 se afla pe mașină ca hrănitor muncitorul T. Codreanu precum și Ileana Rotaru în vârstă de 15 ani, care era însărcinată să dea snopii în mâna acestuia; că în timpul lucrului, Ileana Rotaru a alunecat și valul mașinei i-a prins piciorul și l'a fracturat de la genunchi; că, din certificatul medical al medicului primar al spitalului din Roman se constată că Ileana Rotaru a suferit o amputație accidentală a coapsei drepte la nivelul inferior cu zdrobirea părților moi, în cel mai favorabil caz va rămâne cu o infirmitate definitivă;

Având în vedere că C. N. Vasiliu, prin concluziile orale puse azi înaintea Curții, a declarat că renunță la primul motiv de apel prevăzut în petițiune sub lit. a;

Având în vedere că, prin motivele de apel rămase în discuție, apelantul C. N. Vasiliu susține că: nu s'a făcut dovada că Ileana A. Rotaru a fost angajată la treerul de pe moșie, în cât teoria susținută de către reclamant că față de contractul de muncă nu e nevoie de a dovedi o culpă, nu se poate aplica în specie; că venea la mașină fără consimțământul său și a oamenilor de serviciu, numai din cauza soldaților și a flăcăilor cari erau angajați;

Că, chiar dacă ar rezulta din dovezile administrate la prima instanță, că Ileana Rotaru a fost angajată la mașina de treer, însă nu se face dovadă că apelantul a fost în culpă; că nu se face dovadă că serviciul pe care l'a prestat era acel pentru care era angajată;

Că, în ce privește lipsa de apărătoare la val, apelantul susține că în timpul funcționării mașinei, valul trebuie să fie deschis pentru introducerea snopilor, și că nu se pot pune apărători în timpul funcționării; că mașina care treera era închiriată de la Nehoi, și că acesta pretinde că astfel i-a venit de la fabrică;

Având în vedere că din declarațiile martorului Vasile Voida, care se află în serviciul lui C. N. Vasiliu, rezultă că Ileana Rotaru era însărcinată să tae snopii și să-i dea hrănitorului (p. 46); că martorii I. Popescu și Gh. Slir arată că Ileana Rotaru a făcut serviciul pe mașina de treer fără ca să fi fost autorizată; că declarațiile acestora nu pot fi considerate ca sincere pentru motivul că sunt contrazise de declarația lui V. Voida, care se afla atunci în serviciul apelantului, și care era mai în măsură să cunoască atribuțiile fiecărui lucrător; că însuși faptul că se afla pe mașină e o prezumție puternică că fusese însărcinată cu acea lucrare; că după cum arată C. Nemțanu care, în calitate de plutonier, conducea un detașament de soldați,

cari lucrau la moșia lui C. Vasiliu, a refuzat ca să dea soldați care să se sue pe batoză ca să arunce snopii în mașină pentru motivul că la val nu există nici o apărătoare; că prin urmare era un serviciu periculos pentru care nu se găseau cu ușurință muncitori care să-l îndeplinească;

Având în vedere că atât din declarația martorului C. Nemțanu, cât și din declarația martorului T. Codreanu, rezultă că mașina de treer nu era prevăzută cu o apărătoare care să previe accidentele, și că aparatul de protecțiune a fost pus numai a doua zi după ce a avut loc accidentul;

Având în vedere că art. 1000 paragraf 1 prevede că suntem asemenea responsabili de prejudiciul cauzat de lucrurile ce sunt sub paza noastră; că acest articol stabilește o prezumție de culpă pentru acel în a cărui pază se află lucrul; culpă care nu poate fi înlăturată de cât în cazul când gardianul lucrului stabilește un caz de forță majoră sau culpa victimei accidentului;

Că, C. N. Vasiliu recunoaște prin petiția de apel că mașina de treer a fost închiriată de dânsul de la Gh. Nehoi, că prin urmare se afla în paza sa;

Că, faptul de forță majoră nu e în discuție, și nici nu e stabilit, că de asemenea culpa victimei nu e dovedită; că prin urmare C. N. Vasiliu este responsabil de dauna cauzată Ilenei Rotaru de accidentul pe care l'a suferit;

Că, chiar dacă nu s'ar admite teoria responsabilității ce rezultă din principiul cuprins în art. 1000 paragraful 1, totuși responsabilitatea lui C. Vasiliu subsistă;

Având în vedere că art. 999 c. civ. prevede că omul este responsabil nu numai de prejudiciul cauzat prin fapta sa, dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sau imprudența sa; că faptul că C. N. Vasiliu n'a luat măsurile necesare pentru ca mașina să fie prevăzută cu un aparat de protecțiune, constituie din partea sa o neglijență care-i angajează responsabilitatea;

Având în vedere că tribunalul a acordat cu titlu de daune suma de 50.000 lei tatălui precum și fiicei sale minore; că Ileana Rotaru fiind acum majoră-urmează a fi prevăzută dânsa personal;

Că suma dată de Tribunal este bine apreciată față de prejudiciul cauzat lui A. Rotaru, care a trebuit de la data accidentului să întreție pe fiica sa care nu mai putea lucra, cât și acel cauzat Ilenei Rotaru de infirmitatea permanentă de care este afectată; că suma de 50.000 lei urmează a fi atribuită în părți egale beneficiarilor ei;

Având în vedere că față cu cele arătate apelul făcut de C. N. Vasiliu nefiind fondat urmează a fi respins și a se obliga a plăti intimațiilor Alex. Rotaru și Ileana A. Rotaru suma de cincizeci de mii lei cu titlu de daune, menținându-se și cheltuelile de judecată în sumă de una mie patru sute lei acordate de prima instanță intimatului Alex. Rotaru;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată făcută de intimații Alex. Rotaru și Ileana Rotaru în instanța de apel. Curtea apreciind fixează suma de trei mii lei.

Pentru aceste motive, redactate de D-1 Prim-Președinte, respinge.

Semnați: *D. Volanschi, E. Petit, M. Possa.*

TRIBUNALUL ILFOV S. I COM.

Audiența din 19 Martie 1930

Președinte d-1 Hariton Udrea, judecător

Soc. „Jean Isaia et Goldstein“ cu Banca Sindicatului Agricol

CONTESTAȚIE. — CERERE DE DECLARARE ÎN STARE DE FALIMENT PE BAZA UNUI TITLU EXECUTOR. — CARACTERUL EXECUTORIU AL FALIMENTULUI. — ADMISIBILITATEA CONTESTAȚIEI.

CITAȚIE. — CUM SE CITEAZĂ O SOCIETATE COMERCIALĂ. — ART. 75 AL. 2 PR. CIV.

SOLIDARITATE. — CÂND PROFITĂ CODEBITORUL SOLIDAR. — ART. 1056 COD. CIV.

1. Se poate face contestație, când pe baza unei hotărâri investită cu formula executorie se face o cerere de declarare în stare de faliment, fiindcă falimentul constituind o procedură de executare cu caracter concursual, cererea de declarare constituie un început de executare.

2. Dacă o persoană, ce reprezintă o societate comercială, poate să primească citația societății și în altă parte decât la scaunul societății, când această persoană nu mai este de față, pentru a-i se înmâna citația, citarea nu se mai poate face decât numai la scaunul societății sau al sucursalei.

3. Când o sentință devine nulă față de societatea în nume colectiv, ea este nulă și față de componentii obligați solidar cu aceasta, pe baza principiului pus de art. 1056 cod. civ., după care un codebitor solidar este reprezentat de celălalt codebitor, ori de câte ori i se face situația mai bună.

No. 454. — Admis contestația.

Tribunalul,

Asupra contestației făcută de Abram Goldstein, personal și în calitate de component al societății în nume colectiv „Jean Isaia și Abram Goldstein“, cum și asupra contestației făcută de Jean Isaia în aceleași calități, contra investirii cu formula executorie și a executării sentinței acestui Tribunal s. I com., No. 742 din 30 Mai 1928, — sentință prin care au fost obligați contestatorii să plătească în mod solidar Băncii Sindicatului Agricol Ilfov suma de lei 676.700;

Având în vedere actele din dosar și susținerile părților;

Având în vedere că contestatorii au susținut, că intimata a obținut sentința investită cu formula exe-

cutorie, contra societății „Jean Isaia și Abram Goldstein“, cum și contra componentilor contestatori în calitate personală, fără ca procedura să fi fost bine îndeplinită la acea dată; că, pe baza acestei sentințe investită cu formula executorie, intimata a cerut declararea în stare de faliment a societății și a contestatorilor ca membri componente; că, fiind vorba de o execuție, contestatorii puteau să introducă contestația de față; că anulându-se sentința față de societate, pe baza principiului că un act favorabil debitorului solidar, profită și ceilalți debitori, sentința urmează a fi anulată și față de contestatori în calitate personală, iar dacă se trece peste aceste susțineri, urmează a se constata că și față de contestatori, în calitate personală, procedura nu a fost bine îndeplinită;

Având în vedere că intimata a susținut, că contestatorii nu puteau să facă contestație, ci numai apel, că apoi trebuie constatat, că la data de 13 Martie 1928, Jean Isaia, care avea dreptul prin contractul de societate să reprezinte societatea în justiție, a primit copie după acțiune la locuința sa; că, prin acest fapt el a achiesat ca în viitor societatea să fie citată la locuința sa din Bulevardul Schitu Măgureanu No. 3;

Având în vedere că acestea fiind susținerile părților, urmează să examinăm chestiunile discutate;

Considerând că, după art. 399 și 400 pr. civ., contestațiile se pornesc, de îndată ce hotărârile încep să fie executate; astfel că, deși o hotărâre este pronunțată în prima instanță, însă de îndată ce ea începe să fie executată, contra acestei executări se poate introduce contestație;

Considerând că procedura falimentului constituie o procedură de execuție silită, cu un caracter concursual; că având acest caracter, calea contestației se poate porni contra titlului executoriu și cereri în declarare bazată pe acest titlu;

Considerând că acest caracter l-a apreciat această instanță și prin jurnalul din 3 Decembrie 1928; într-adevăr atunci s'a cerut suspendarea executării sentinței No. 724/928, pe baza contestației introdusă, că Tribunalul apreciind, a dispus suspendarea executării care începuse prin cererea de declarare în stare de faliment a societății și a componentilor, pe baza titlului executoriu obținut;

Că, stabilindu-se acestea, contestatorii au putut să apuce această cale a contestației; că, susținerile intimitei prin care se arată că contestatorii nu aveau deschisă această cale, se găsesc astfel neîntemeiate;

Considerând, în ceea ce privește citarea societății „Jean Isaia și Goldstein“, — că după art. 75, al. 2 pr. civ., societățile comerciale vor fi citate prin reprezentantul lor, la scaunul sediului lor, sau al sucursalei; că după art. 76 pr. civ., aceste dispoziții sunt prevăzute sub pedeapsă de nulitate;

Considerând că dacă o persoană, ce este însărcinată să reprezinte societatea, poate să ia în primire o citație și în altă parte decât la scaunul societății, fiindcă prin această luare în primire scopul citației este atins, atunci însă când această persoană nu mai este de

față, pentru a-i se înmâna citația, în cazul acesta citația nu se poate trimite decât numai la scaunul societății, respectându-se astfel dispozițiile art. 75, al. 2 pr. civ., care arată unde trebuie citată societatea;

Că, de o achiesare a societății, ca să fie citată și în altă parte, când reprezentantul ei a primit o singură dată citația în altă parte, decât la scaunul societății, nu poate să fie vorba, fiindcă societatea fiind reprezentată în limitele contractului și al legii, orice derogare dela aceste norme trebuiesc să fie neîndoioase, ceea ce nu se întâmplă cu faptul primirii o singură dată a citației și în altă parte, ca să se poată spune că este o achiesare;

Având în vedere că, în speța de față se constată din contractul de societate al societății „Jean Isaia și Goldstein“, că sediul acesteia este în orașul Călărași, că societatea nu are sucursale;

Că, se mai constată, că comunicarea acțiunii i s'a făcut contestatoarei în B-dul Schitu Măgureanu Ne. 3, unde își are locuința componentul Jean Isaia; că acesta a primit comunicarea acțiunii; că, însă, nici citația pentru ziua de 30 Mai 1928, când s'a pronunțat sentința Tribunalului, nici copia după această sentință, nu s'a primit de componentul Jean Isaia;

Că, considerându-se astfel, că nici citația, cum și nici copia după sentință nu i s'a trimis contestatoarei la sediul ei social și nici componentul Jean Isaia nu a primit aceste acte, în cazul acesta, aceste acte sunt nule și în consecință contestația societății „Jean Isaia și Goldstein“ urmează a fi admisă;

Considerând că stabilindu-se, că sentința acestui Tribunal este nulă față de societatea „Jean Isaia și Goldstein“, ea devine nulă și față de componenții societății, obligați solidari cu societatea; că acest lucru rezultă din art. 1056 cod. civ.; că, după acest text co-debitorul solidar este reprezentat de celălalt ori de câte-ori i se face situația favorabilă; deci de contestația societății „Jean Isaia și Goldstein“, prin care se anulează sentința acestui Tribunal No. 743/928, urmează a profita și contestatorii Jean Isaia și Abram Goldstein, care au fost obligați personal și în mod solidar cu societatea;

Că, stabilindu-se aceasta și fiind inutil a se mai discuta dacă procedura cu aceștia a fost bine îndeplinită, contestația făcută de contestatorii Jean Isaia și Abram Goldstein și în nume personal, urmează a se admite;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Hariton Udrea, admite contestația.

Semnați: *Hariton Udrea, Andrei Balș.*

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

Hotărâri judecătorești. — *Nemotivare.* — *Nulitate* — *Adoptarea motivelor hotărârei atacate.* — *Adoptare virtuală.* — *Formula din care rezultă..*

Hotărârile care nu conțin motive sunt nule. În special, dacă apelantul principal opune apelului incident un fine de neprimire tras din faptul că intimatul a achiesat la hotărâre urmărind executarea după apelul principal, decizia care respinge acest fine de neprimire statuând în fond fără a da nici un motiv în sprijinul acestei respingeri urmează a fi casată.

Nici o formulă sacramentală nu este cerută pentru a constata adoptarea motivelor primilor judecători de către judecătorii apelului. În special, când judecătorii de apel, după ce au adoptat motivul principal pe care primii judecători și-au întemeiat aprecierea lor, declară că apelantul nu produce în sprijinul concluziunilor sale tinzând la infirmare, nici contractul, nici core-spondența, și deduce că, în lipsa acestor justificări necesare, este locul de a i se respinge apelul ca nefondat, exprimându-se astfel rezultă că judecătorii din apel au adoptat motivele hotărârii atacate.

Cas. fr. civ., 4 Martie 1929.

S. rép. somm. 7. 29. 3070.

BIBLIOGRAFIE

„**Studii Juridice**“ de *N. Georgean*, consilier la Curtea de Apel din București (1 vol. în 8° de 464 pagini. — Atelierele Grafice Socec & Co. 1930). *Prețul 300 lei*

Sub titlul de mai sus, eminentul jurist, d-l *N. Georgean*, consilier la Curtea de apel din București, a dat la lumină al treilea volum al studiilor sale referitoare la diferite materii de drept și procedură civilă, drept penal, procedură penală și drept comercial. În cuprinsul acestui domeniu semnălam câteva chestiuni de o deosebită importanță, ca Abuzul de drept, Restricțiuni la dreptul de proprietate, Clauzele de întrebuițare și reîntrebuițare în materie de dotă, Imobilele prin destinație, Legitimarea și recunoașterea copiilor naturali, Actele minorilor și reprezentanților legali ai acestora, Falimentul și diferite chestiuni de drept comercial.

Volumul ce avem sub ochi, ca și cele două apărute mai înainte, este menit a ocupa un loc de primul ordin printre lucrările juridice de valoare. Autorul merită cele mai mari elogii pentru talentul, metoda și argumentația solidă și persuasivă ce a dovedit în tratarea delicatelor probleme din cadrul studiilor sale.

S. R.

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în restanță a-i trimite cât mai neîntârziat costul abonamentului rămas neachitat.

Tabla de materii se trimite abonaților în curent cu plata abonamentului fără altă plată suplimentară.